

Večja v Ljubljani
in po pošti:

1. letnik K 84--
2. letnik " 42--
3. letnik " 21--
4. letnik " 7--

Za izozemstvo:

1. letnik (za tujce) K 85--
2. letnik " 50--
3. letnik " 26--
4. letnik " 9--

Jugoslavija

Izbaja vsak dan zjutraj.
Posamezna številka veča 40 vinarjev.

Vprašanje kje in kdaj...
Dopisi naj se frankirajo. — Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo je na Starem trgu šte. 18. Telefon šte. 259. Upravištvo je na Marijinem trgu šte. 8. Telefon šte. 44.

Manifestacija vseh slovenskih kulturnih in strokovnih društev za Goriško, Trst in Koroško. — Združitev Sokola. — Jugoslovanska vojna mornarica.

Nemška grozodejstva na Koroškem.

(Uradno poročilo.)

Ljubljana, 11. maja 1919.

Deželna vlada za Slovenijo je ministrskemu predsedniku Stojanu Proliču brzojavno poslala podrobno službeno poročilo o grozodejstvih na Koroškem in ga naprosila, naj poskrbi, da pride to poročilo čim prej v roke jugoslovanske delegacije v Parizu.

Iz poročila, ki ga prinaša LDU, posnemamo naslednje: Nemci so sistematično in nadrobno pripravljali vojni pohod na slovenske kraje koroške dežele. Njihova namera je, z ognjem in mečem zatreti slovenski življenj na Koroškem in si na ta način zagotoviti posest ozemlja, do katerega nimajo in ne morejo imeti nobenih pravic. Da ne prikrivajo svoj pravi namen in da si ustvarijo navidezen povod za svoj nastop, so svetu natvezili bajko, da so Slovenci na Koroškem začeli z ofenzivo, ko so bili z vse Nemške Avstrije zbrali zadostno silo vojaštva ter vojnih pomočkov, so udarili nad slovensko prebivalstvo.

Morenje, ropanje in krvoločnosti. Uroda internirancev.

In začelo se je na Koroškem pred očmi mirovne konference morenje, ropanje, polno tolikih in takih grozovitosti, kakršnih niti ne pozna zgodovina nemškega besnenja po Srbiji in Belgiji. V zasmeh humaniteti vrši pod celovskim poveljstvom stoječe nemško vojaštvo na slovenski zemlji koroški grozodejstva, kakršnih je zmožen edinole krvoločnik, ki je v svojem elementu, kadar gleda v smrtnih mukah vztrepetajočega človeka. Odgovorni za nečloveške sramote, ki

te dni vladajo po slovenski koroški zemlji, so oni nemški voditelji, ki so sistematično hujskanjem in razvemanjem strasti zavestno pripravili ta vse uničujoči pohod.

Na sto in sto slovenskih kmetov, žen in otrok, so nemški vojaki pritrjali v taborišče za internirance v Spitalu, potem ko so jih imeli nekaj časa zaprte v nekem vrtu, kjer so bili predmet neprestanega psovovanja in kjer je druhal pretla, da jih pobije vse, in klicala, da jih je treba politi z bencinom in sežgati. V špitalskem taborišču so Nemci obešili tri slovenske duhovnike.

V Področici so nemški vojaki mrtvega nemškega vojaka grozno razmesarili in ga z razparanim trebuhom pribili na žid, potem pa Nemce vabili, naj pridejo pogledat, kakšne strašne krvoločnosti uganjajo Jugoslovani.

Hujskajoča razstava.

V Celovcu so Nemci javno razstavili človeške odrezane nosove, odrezana ušesa in iztaknjene oči ter gledalcem lagali, da so nosove in ušesa rezali in oči iztikali jugoslovanski vojaki. Razburjenje, ki so ga s tem dosegli med svojimi nemškimi soplemenjaki, je še bolj razplamtilo strašno sovraštvo napram Slovincem in gledalce podžgalo, da se nad Slovence „maščujejo“.

„Boches“ — švabi love slovenske žene, dekleta in deco.

Na jugoslovanske vojake niso streljali samo nemški vojaki, marveč tudi civilisti. Tako so v Velikovcu na Franca S. in njegov oddelek dne 2. maja streljali sodnik (!) dr. Fürstbauer,

posojilnični uradnik Rigi, čevljar Medved, učiteljica (!) Hoder in še mnogoteri drugi neznanega imena iz pušk, neki Samer pa je „na Bürgerlust“ celo imel postavljeno strojnico in je iz nje streljal na umikajoče se naše vojake.

Kakor duhovnike in za orožje sposobne može, tako preganjajo nemški vojaki in orožniki tudi žene in celo otroke znamenitejših slovenskih mož. Tako so zgrabili in v zapor odgnali gospo poslanca Grafenauerja, v Svečah Marijo M. z vsemi njenimi malimi otroki, v Velikovcu tri sestre itd. Pot v zapor je za te mučenike in mučenice vandalske nasilnosti pravi križev pot in njihovo trpljenje tem hujše, ker si noben hip niso svesti življenja. Župnika Fuggerja je neki nemški študent tako zbil, da je župnik 6. maja v celovski bolnici za poškodbami umrl.

Nemški civilisti na zverinski način pobijajo in more ulete Slovence. V Maribor so pripeljali slovenskega ranjenca, ki je v bojih dobil strel v trebuh. Ko je težko ranjen ležal na tleh, ga je nemški razbojnik v vojaški obleki dvakrat sunil z bajonetom. V Velikovcu so umorili dve zajeti slovenski šolski sestri, ob cestah vse raz drevesa trupla obešenih slovenskih mož in mladeničev.

V bekštanjki občini so samo 1. maja zjutraj zgrabili približno 30 oseb med njimi 70 let stare žene in može, ter jih odgnali. Ker so odtirali tudi matere, so mali otročiči ostali sami na svojih domovih, po katerih so mogli potem nemški vojaki neovirano pleniti. Do 7. maja so nemški vojaki samo skozi Vrbo prignali nad 1.600 civilnih oseb brez razlike spola in starosti. Siloma odvajajo z domov slovensko prebivalstvo in ga tirajo v

ujetniške taborje, kjer ravnajo z njimi kakor z zločinci.

Da bo ves svet mogel izpregledati in prav spoznati način in smoter nemškega ravnanja s koroškimi Slovinci, bomo objavili nadaljevanje, čim bo poročilni material prebran in na svojo verodostojnost preizkušen.

Severne meje.

Radgona, dne 10. maja 1919.

Ne oglašamo se pogosto. Ljubljana nas pozna slabo, Zagreb še manje, Belgrad najmanje. In če se predstavljamo, nas malokdo poslušaja.

Začeli smo izdajati tednik „Murska Straža“, da informiramo slovensko javnost o naših razmerah in da obenem probujamo naše ljudstvo ob severni meji. Začeli smo v težkih razmerah, toda z dobro voljo in čvrsto vero. Naše ljudstvo je osvobojeno le na papirju, sicer pa je v sponah nemške gospodarske premoči in v suženjstvu nemškega duha. Vse polno še imamo renegatov, ki so gnojna rana na našega narodnega telesa. Ozdraveli pa bodo samo takrat, če odstranimo kati bolezn, ki povzročajo gnojenje. Te kati pa so prirasle globoko zelo globoko.

O naših mejah vlada v Ljubljani velika neinformiranost, ki je bila usodna za nas že za časa znanih mariborskih pogajanj februarja t.l., ko se je sklenila nagodba, ki je ustvarila v zasadenem ozemlju in v krajih, upravljanih od Nemcev, nevzdržljivo stanje. Takozvani „nevtralni pas“ je v resnici najvarnejše zavetje, nemških hujskačev in jako komodno mesto za izzivanje Slovencev. V nevtralnem pasu je oboroženo vse civilno prebivalstvo, ker lahko Nemci nemoteno

VLADIMIR LEVSTIK.

88 nadaljevanje.

Višnjeva repatica.

»Oh,« je zategnil grof skoraj nestrpno, »na lek-cijo ste prišli? In jaz sem čisto pozabil; ravno se odpravljam v mesto.«

Suplent je smatral Pohlinovega zaščitnika še vedno za nevarno osebo, zakaj grof je ostajal v zlic vsem novejšim družabnim obveznostim reden gost v profesorjevi hiši, in njegove pozornosti do hčere in matere je bilo prej več nego manj; zlasti sumljivo se je zdelo Vidinemu oboževalcu tisto spremenjanje po veselici, dočim se je on, izključen od Smučiklasovega omizja, zapil z literatom Golobom ter čisto pazabil paziti na njen odhod. Kljub grofovi prijaznosti, ki je izvirala iz resnične simpatije do mladega moža, so bile Križaju te ure veliko breme, in zdavnaj bi se jih bil otresel, da mu ni branil strah pred humanistovo jezo; ko je slišal učenceve besede, je odgovoril s hvaležnim pogledom in glasom vidnega olajšanja:

»Kakor vam je ljubo, gospod grof; ako hočete, se pomudiva drugič nekoliko delj.« Priznal je, da ima tudi on opravka.

»Najboljše bo,« je sklenil grof, »zakaj danes ne vem kod ne kam; slišali ste, kaj me je doletelo? Ah, bogme, človek bi skočil iz kože! Moje dobro mnenje o vašem mestecu je v nevarnosti, dragi Križaj... In pa ljudje, koliko jih prihaja k meni —

le glejte, še zmerom ni konca; ostanite, rotim vas, in spremljajte me malo, da se otresem nadležnosti!« je šepnil, kažoč na prostorno gospo in debeluhastega meščana, ki sta baš tedaj zatemnila hišni vhod.

»Kaj neki hočeta?«

Križaj se je sklonil čez ograjo stopnic.

»To menda ne bo radi vas,« je dejal zamolklo; obraz se mu je stemnil od nenadne misli; koža na licih je zardela in prebledela po vrsti. »Glejte, krenila sta mimo, na dvorišče — nemara k gospodični, ki stanuje tam?«

Prišelca sta se ustavila med dvoriščnimi vrati; gospa je prišla spremljevalca za rokav:

»Tak dvajset kron meni, za provizijo,« je rekla z lakomno pridruženim glasom. »Klavir je vreden med brati svojih tisoč kron; če bi ga dala za sto, sem ga hotela kupiti jaz, za našo Minko. Toda ošabnost ošabna me ni hotela poslušati, vrata mi je pokazala takorekoč! Za dvesto, menim, ga boste dobili; pozna se ji, da nima beliča v hiši... Velja?«

»Velja!« je pisnil meščanček z oljnatim glaskom ter stisnil ženski roko. »Dvesto bi dal, in če treba, navržem par kronic v božjem imenu... Že dolgo mi manjka take reči v gostilni: pri hopsasa in tralala se dobro pije, posebno v nedeljo, ko pridejo soldatje s puncami. Velja, le zglasite se jutri gredoč.«

In z drobnimi koraki je stopical k Mariji, dočim je ženska odšla.

»Golazen!« je siknil Križaj, ki je poslušal razgovor; spodnja ustnica mu je trepetala in znojne

kaplje so mu stale na čelu kakor od fizične bolečine.

»Kaj je bilo?« ga je vprašal grof, takisto oznemirjen. »Ali nista govorila o nekašnem klavirju?«

»Da,« je rekel suplent in povedal vse. »Poznam jo; odkar je bolna, živi v čedalje hujski bedi, ker nima sredstev, učiti pa ne more več. Zdi se, da prodaja klavir — najdražje, kar je hranila; če bi stiska ne bila na vrhuncu, se ne bi ločila od njega...«

»In kanalje prihajajo, da bi ga kupile za slepo ceno?« je vzkliknil grof. »Za sto, za dvesto kron — to je podlo! Zdaj vem, kaj je pomenilo tisto čudno igranje in brenkljanje, že ves dan od jutra!«

»Prihajajo, tipljejo ga in ogledujejo,« je skrtnil Križaj z zobmi, »vse vpricho nje, in glodajo ceno... Oh, kamen bi se razjokal!«

Grof mu je pogledal globoko v oči.

»Recite, prijatelj,« je izpregovoril mahoma s toplim glasom, »oprostite — kaj bi storili vi... če bi imeli sredstva? Nemara bi se ji dalo pomoči, ne da bi človek žalil njeno rahločutje.«

»Menite?« je zategnil suplent skoraj prestrašeno; v zenici mu je tlela nezaupna iskra. »Ne, ne... ona ne bi sprejela ničesar; ponosna je... Da ni ponosna, ji ne bi bilo treba umirati. Brezupno je zmajal z glavo. Če bi ji naprimer odkupil klavir za pošteno ceno... za več, nego je vreden?«

»Gospod grof,« je dejal Križaj iz dna tesnobe, »v svojem srcu je bila ona enkrat bogatejša od naju obeh; in vse je šlo v nič... nesrečna je kakor nihče na svetu...«

dobavljalo orožje in pripravljajo napad na bližnje slovenske postojanke. Najbolj se pa čuti ost te nerodne pogodbe v mestu Radgona, kjer vlada pravi Babilon: okrajno glavarstvo in sodnija uredijeta v imenu Nemške Avstrije, pošta in davkarija v imenu ene in druge, dočim je posadka, orožništvo in obmejna policija v jugoslovanskih rokah. Radgonska mestna občina izdaja odloke v imenu „Deutsch-österreich“, čeprav leži v zasedenem ozemlju. Seveda ako je celo deželna vlada mnenja, da leži Radgona z okoliškimi vasi v nevtralnem pasu, se pač ni čuditi, da so slovenski častniki povodom zločinskega umora narodnjaka Pintariča izrecno naglašali, da leži vas Dedonci v nevtralnem pasu.

To so usodne napake, ki vzdržujejo in krepe oblast nemštva, med naše ljudi pa sejejo nezaupanje in mučni dvom. Kaj bo z našimi mejami? Ali bo Radgona jugoslovanska? Večina niti ne ve, da Radgona je jugoslovanska. Zaveš, da je mesto Radgona z vso okolico, ki obsega meje našega sedanjega etnografskega področja, že v jugoslovanskih rokah, bi bila zelo dragocena. Kar je naše, si ne bomo dali tako lahko iztrgati, pa naj pride kdorkoli, če tudi pariška konferenca!

Danes te zavesti še nimamo, in če je nimamo, smo krivi Slovenci sami. Kriva je Ljubljana. Vlada nas je s svojim mariborskim paktom zaprla popolnoma. Navezani smo na samega sebe in čujte! — na nemški uvoz. Iz Nemške Avstrije lahko uvažamo, iz Jugoslavije v jugoslovansko mesto pa ne moremo spraviti niti kilograma moka. Šele zadnje dni je dobil vladni komisar pri radgonskem glavarstvu brzogovorno vprašanje, koliko živil bi rabili v zasedenem ozemlju. Nemška Avstrija dela že delj časa imenitno propagando s sladkorjem, mi pa vzdržujemo red in mir ter branimo Radgono pred ogrskimi boljševiki. Vsa ta nasprotja se razpletajo v nevzdržljive in nevarne posledice, katere bi utegnili posekati in iztrebiti samo še diktatura energičnega in brezobzirnega moža.

Glede aprovizacije smo segli po samopomoči: izvolili se je konzorcij, ki prevzame vso preskrbo z živili v zasedenem ozemlju. Dolžnost deželne vlade je, da ta začasni konzorcij kar najizdatneje podpira in pošlje v te kraje kolikor mogoče veliko sladkorja, moka in drugih potrebščin. Zelodec bo vzbudil navdušenje za Jugoslavijo in olajšal naš politični položaj v teh krajih. To akcija mora podpirati moralno in morebiti tudi materialno, vsa slovenska javnost. Čimprej naj se raspusti radgonski občinski zastop, prevzame okrajno glavarstvo in drugi državni uradi. Čimprej gospoda! Severne meje zahtevajo odločno, da se zavzame za njih vsa slovenska javnost.

Lastna korist in ljubezen do domovine nam vlevata, da podpišemo državno posojilo.

Mirovna pogodba z Nemčijo.

III. del: Določbe o politični ureditvi Evrope.

1. Belgija. (Kratek odstavka glede Belgije nečitljiv.)
2. Luxenburg. — Nemčija se odpove vsem ugodnostim, ki jih uživa v pogodbah z Luxenburgom in prizna izstop velike vojvodine iz nemške carinske zveze. Odpovedati se mora dalje vsem predpiscim, ki se tičejo z izkoriščanja železnic, priznati, da velika vojvodina ni več nevtralna in sprejeti vnaprej vse mednarodne uredbe, ki jih sklenejo alirane in asociirane države glede Luxenburga.
3. Levi breg Rena. Nemčija ne bo smela graditi, niti vzdrževati nikakršnih utrdb na levem bregu Rena in v pasu, širokem 50 km, ki se razteza vzhodno od te reke vzdolž brega. V označenem pasu ne bo vzdrževala

Prekmurje.

Radgona, dne 10. maja 1919.

Prekmurje govori z dvignjeno glavo mogoče zadnjikrat v zgodovini! Je malo — in glava se bo sklonila na prsi stare Panonije in mila slovenska govornica bo zamrla med Muro in Lendvo, pred Blatnim jezerom, ob ogrski pusti. Še je dvignjena glava, še je v srcih narodna samozavest. 120.000 naših ljudi upira oči v kazalce nove dobe. Ali bo ali ne bo?

Kaj smo storili ob enajsti uri? Ali bo zopet odbila enemu delu našega naroda — dvanajsta in mi bomo samo jeknili, presunjeni bolečine, ko bo curljala iz narodnih arterij življenska kri 120.000! Stodvajset tisočev! Grizejo nas od morja, odjedajo nas od severa in mi samo stokamo, tarnamo, tožimo. Ko bi se vsaj kakor Bezručevi 70.000 napili rujnega vina in plesaje poginili pred našim Tješinom!

Ne zatekamo se k Pravdi sveta, ki je danes samo še godba bodočnosti, ampak verujemo vašim pestem, ki so rušile mogočno monarhijo in zaupamo vašim srcem, ki so vedela ljubiti svoj narod, svoje brate in sestre. En mogočen apel imamo, en sam besen krik še nosijo naše prsi predno se izgubimo v zgodovini človeštva:

120.000 prekmurških Slovencev zaman čaka osvoboditeljev. Ogrska vlada je brez moči, še sama vam je servirala Prekmurje — a vi se bojite, čakate, kaj li? Par stotnih discipliniranih vojakov je dovolj, da preženete boljševiske čete in da brzdate pokvarjene elemente med domačini. Toda pomnite: zdaj ali nikoli!

120.000 življenja željnih bratov vas kliče!
B. Borko.

Slovenci!

Zastopniki vseh treh strank v Sloveniji, zbrani na sestanku dne 10. maja 1919, smatrajo za potrebno, da se v času, ko stojimo neposredno pred odločitvijo svoje narodne usode, obrnejo skupno in soglasno na slovensko javnost z naslednjim pozivom:

Vse naše misli morajo biti v teh dneh posvečene skrbi, kako rešiti in ohraniti slovensko ozemlje. Zato naj prenehajo strankarski boji v časopisju, na shodih in v zasebnem življenju. Medsebojne pritožbe bodo reševale stranke pri medstrankarskih posvetih in po teh skušale izrastke strankarskega življenja cdpraviti.

Vprašanje o vzrokih narodne nesreče na Koroškem, ki se je tako strasno obravnavalo zadnji čas v javnosti, ne sme oslabiti naših narodnih vrst. Stranke bodo pozvale svoje parlamentarne zastopnike, naj osnujejo komisijo, ki bo rešila to vprašanje. Medtem naj bi slovenska javnost z neopravičenimi in lahkomišelnimi napadi ne slabila našega narodnega položaja.

Strnimo marveč vse moči, da se poglubi v nas zavest skupne državnosti, in v to svrhu opustimo vse, kar bi rušilo narodno in državno edinstvo Srbov, Hrvatov in Slovencev. Le v

disciplini, vestnem izpolnjevanju državljanjskih dolžnosti in pokorščini obstoječim zakonom je rešitev.

V Ljubljani, dne 10. maja 1919.

Dr. Ivan Tavčar, Josip Breznik.
Prof. Bog. Remec, dr. F. Kulovec.
Anton Kristan, Albin Prepeluh.

Koroška tragedija in zadnji dogodki v notranjosti dežele so končno odprle oči voditeljem slovenskih strank, ki so sklenili začasno medstrankarsko premirje.

Po šestih mesecih narodne in državne svobode so morale naše stranke šele ugotoviti, da priznavajo današnje državno stanje in vladavino! To dejstvo kaže dovolj jasno, kje je treba iskati krivce, ki so motili v državi red in mir. Strankarski boji so bili marsikomu plašč za protidrjavno agitacijo. Slučajna pripadnost hujšaka k tej ali oni stranki je vrgla slabo luč na celo stranko. Ker pa so sedaj vse stranke javno razglasile, da stojijo na stališču narodne in državne edinstvi Srbov, Hrvatov in Slovencev, se ne ne bo mogel — upamo — noben pristaš te ali one stranke, ki bi hujskal proti državi, skrivati za hrbet svoje stranke.

Mi smo obsojali vedno strankarske boje, ker smo videli takoj po prevratu, da bo strankarstvo vplivalo usodepolno na naše narodno in državno življenje, ker smo uvideli, da je nekaterim te in one stranke bilo več do koristi stranke, kakor pa za koristi države. Zlasti se je pa med soc. demokratskim delavstvom pojavljalo zlasti ob naši severni meji nekaj nemško mislečih, naši državi neprijaznih elementov. Opozarjali smo na to, svarili, a za odgovor smo dobivali srove, dostojnih ljudi nevredne psovke.

Naj bi se naše stranke odslej tudi v dejanjih sporazumele in izločile vse, kar se ne strinja z našo državno mislijo! Dobrim namenom morajo slediti tudi dobra dejanja. Formalnosti, pa naj bodo še tako uradne, ne izpremenijo ničesar, ako ni dejanj, ki bi pričala o resničnosti in notranji potrebi storjenih sklepov. In teh nam je treba!

† Nadporočnik Franjo Malgaj.

Zabolelo nas je v dnu srca, ko smo izvedeli, da je neustrašeni nadporočnik Malgaj padel na koroških tleh. Koroškim beguncem se ob tej žalostni vesti solzijo oči, vračajoči branitelji koroške fronte, zlasti ostanki oddelka Malgaja prenašajo molče, srepnih pogledov in stisnjenih pesti tugo nad padlim tovarišem, nad žalostno usodo, ki je zadela tužni Korotan.

Spomin na junaka Malgaja pa bode živel v hvaležnih srcih naših Korošcev do poznih rodov. Moštvo se bode vedno s spoštovanjem in ljubeznijo spominjalo svojega priljubljenega poveljnika. To je najlepši spomenik, ki si ga je pokojnik sam postavil.

Ko je ob razsulu avstrijske vojske meseca novembra l. l. zavladala splošna

anarhija po razpadu Avstrije, pretila je poguba in požigi tudi celi Mežiški dolini. Tolpe so pri belem dnevu pripsele z vozovi v Guštanj, Prevalje, Mežico in drugam ter pričele ropati. Med te divje — po več sto broječe — tolpe so se pomešali zlasti Nemci, da bi se skrivajoč za delavci v splošni zmešnjava z ropom osebno okoristili ter zmedo izkoristili v prid nemškimi propalicam in jim omogočili v kalnem ribariti.

Na prošnjo Narodnega sveta v Prevaljah, dospela je na Koroško vojaška pomoč od celjskega 87. pešpolka.

Ob onem preobratu je bilo le malo častnikov, kojih je bila ljubezen do domovine močnejša kot do osebnih ugodnosti. Aktivni častniki so tekmovali med seboj, kateri bode predočil varno zavetje v zaledju ter si v domačem mestu zasigural ugodno življenje in lepe dohodke.

Lep del neaktivnih častnikov je sleklo po petletni naporni službi vojaško suktnjo ter sprejelo razne ugodne civilne službe, ali pa se posvetilo nadaljevanju zaostalih študij. Le en del častnih izjem je ostal vstrajen, videč, da je bila domovina baš v tedanjih opasnih dnevih bolj v nevarnosti, kod kedaj poprej, niso si privoščili zasluženega odpočitka po preteku petletnega vojnega trpljenja, temveč so šli vnovič na fronto v obrambo lastne domovine.

Med temi je bil v prvih vrstah nadporočnik Malgaj. Njegova goreča ljubezen do domovine je bila čista in pristna brez zasledovanja, kakoršnikoli osebnih koristi. To je ta blagi značaj pokazal v besedi, vzgledih in dejanjih. Tudi on bi imel povoda dovolj, da kot neaktivni častnik odloži britko sabljo ter se posveti kot pravnik svojim študijam in si zasigura bodočnost. Toda njemu je bila dražja dolžnost in ljubezen do domovine, kot njegova osebna eksistenca.

Ako bi dicile te krasne lastnosti vse častnike in moštvo, ne vladala bi sedaj žalost in jok med preganjanimi koroškimi Slovenci.

Na čelu hrabrih vojščakov celjskega pešpolka dospel je nadporočnik Malgaj v Mežiško dolino v opasnih dneh, ko je bilo ljudstvo lačno in zbegano, ko so tolpe kar očitno ropale, ne meneč se za kake obisti in zakone in ko je od fronte drveče vojaštvo splošno zmedo še povečalo.

Pod njegovim premišljenim poveljstvom se je vzpostavil zopet red, gladnemu ljudstvu je prepustil brezplačno razna živila, koja se je odvezlo vračajoči vojski razsule stare Avstrije.

Glavna zasluga gre tudi nadporočniku Malgaju, da so slovenske čete takrat na Koroškem zasedle slovensko ozemlje do Sinče vasi in Grebinja.

Ko je bil meseca grudna l. l. nadporočnik Malgaj vojaški poveljnik v Velikovcu ter je prišel do njega ohol nemški polkovnik z zahtevo, naj preda Velikovec Nemcem, se ni upognil mladi nadpor. Malgaj tej nemški zahtevi.

Nemčija nikake oborožene sile, ne bo izvršila nikake vojaške vaje in ne bo obdržala nikakega materijelnega pripomočka za mobilizacijo. — Vsakršna kršitev teh obveznosti se bo smatrala za sovražen čin proti državam, ki so podpisale to pogodbo, in za poizkus kaljenja svetovnega miru.

4. Kotlina reke Saare. — Ta odstavek se deli na več pododstavkov, katerih prvih določa meje ozemlja, ki je predmet tozadevnih določb tega pakta. Drugi določa, da preide neomejena in svobodna last premogovnikov saarske kotline brez vsakršnih bremen ali dolgov na Francijo. Namen te premembe posesti je, odškodovati Francijo za opustošenja premogovnikov v severni Franciji in zagotoviti Franciji takojšnje naplacho na celokupno vsoto, katero ji dolguje Nemčija kot prispevek za obnovo. Tretji pododstavek zajamčuje Franciji kot lastnici premogovnikov

vse gospodarske in pravne garancije, ki so potrebne za izkoriščanje rudokopov. Francija ima izključno pravico izkoriščanja. Četrta ureja pravni položaj prebivalstva in delavstva. Peti določa za dobo 15 let politični in upravni režim saarskega ozemlja; Nemčija se odpove vladni nad tem ozemljem v korist zveze narodov. Šesti pododstavek vsebuje volilni red, po katerem bo po preteku roka petnajstih let prebivalstvo svobodno odločilo, kateri državi hoče pripadati. — Meje saarskega ozemlja so določene nastopno: Saarsko ozemlje obsega okrožja Sarrelouis, Sarrebruck, Ottweiler in Saint Inghert ter dele okrožij Saint Wendel, Homburg in Zweibrücken. Južno in zahodno se dotika nove francoske meje, severno se pa krijejo njegove meje z upravnimi mejami okrožij, ki mu pripadejo, tako da tvori meja črto, ki gre, pričeni ob reki Saari 5 km severno od mesta

Mottlacha, v vzhodni smeri ter doseže jugovzhodno od mesta Mettnicha mejo kneževine Birkenfeld. Vzhodno mejo tvori črta, ki teče približno 4 km severovzhodno mimo Saint Wendela dalje v jugovzhodni smeri tako, da izključuje iz saarskega ozemlja Breitenbach, Waldmohr in priklopi okrožje homburško, potem pa okrene in sledi strugi reke Bliss ob strmem robu njegove vzhodnega brega ter doseže francosko mejo južno od Nornbacha. — Površina saarskega ozemlja znaša 161.000 hektarov, a prebivalstvo šteje 647.000 duš. — Neomejena in brez-pogojna odstopitev premogovnikov se nanaša na vse rudnike, bodisi izkoriščene ali ne, na vse pritlikline in naprave, bodisi na površini zemlje ali pod zemljo, zlasti vse električne centrale, hiše, kjer so nastanjeni uradniki in delavci itd., sploh vse, kar služi lastnikom ali izkoriščevalcem kot imovina ali servitut. — (Dalje sledi.)

Odločno je izjavil, da bode branil Velikovec do zadnjega moža in da se živ ne gane iz Velikovca.

Nemci so takrat Velikovec napadli, a zaregljale so strojnice pod poveljstvom neustrašenega poveljnika Malgaja in zahrbtne nemške tolpe — ki takrat še niso imele desetkratne premoči za seboj — so strahopetno zbežale pred malo peščico hrabrih slovenskih braniteljev.

Od tedaj so koroški Slovenci ljubili hrabrega poveljnika Malgaja, Nemci so se ga pa bali, ga sovražili in ga obenem spoštovali.

Napram moštvu je bil pravičen in prijazen kot pravi tovariš. Vsled tega in vsled njegove osebne prikupljivosti, bilo mu je moštvo udano, ter mu sledilo na vsak migljaj. Tudi sedaj ga ni zapustilo, dokler ni pred njihovimi očmi izdihnil svoje mlade duše.

Nadporočnik Malgaj je sodeloval na Koroškem tudi pri političnem gibanju.

Ko Nemci koroškega glasila „Mira“ niso več pripuščali po Koroškem, in so bili Korošci brez lastnega glasila, je začel pokojni Malgaj izdajati v Velikovcu „Jugoslovanskega Korošana“, ki se je hitro razširil med ljudstvo v zasedenem ozemlju ter obrodil dober sad. Tudi pri jugoslovanskih taborih po Koroškem je nadporočnik Malgaj sodeloval ter podpiral te prireditve, ki so često zadevale ob velike težkobe.

Zlasti je bil ponosen na krasno-uspeli jugoslovanski tabor dne 26. januarja 1919 v Guštanju, ko so jugoslovanski koroški vojaki prisegli zvestobo za obrambo Korotana.

Takrat je nadporočnik Malgaj na čelu svojega moštva prisegel zvestobo domovini in sedaj je to prisego častno izpolnil, ne daleč od onega mesta v Tolstem vrhu, ko je v krogu svoje hrabre čete ob gromenju topov v neustrašenem boju žrtvoval domovini svoje mlado življenje.

Za 18. maja 1919 je določil v Guštanju veliko narodno slavje, da bi se spoznali in pobratili Slovenci vseh delov Slovenije na koroških tleh ter dali nove pobude koroškim Slovincem za nadaljno vstrajanje.

Žal, je prišlo drugače. Kakor so svoj čas Huni prihromeli na Madžarsko, tako so sedaj izstradani Nemci v veliki premoči preplavili slovenske dele. Korotana, da si njih kosmato vest obtežijo z novimi ropi in grozodejstvi nad Slovenci.

Z levjo hrabrostjo je odbijala napade mala posadka nadporočnika Malgaja v Tolstem vrhu ob štajerski meji. Neustrašeni poveljnik se ni zmenil za okrog švigajoče krogle ter je z osebno hrabrostjo bodril svoje zvesto krdelece k vztrajnemu boju. Žal, da pri vseh oddelkih koroške fronte ni bilo takih poveljnikov.

Zadet je padel junak na slovenskih koroških tleh za domovino. Zemlja, kojoj je rosila njegova dragoceno kri, kliče po maščevanju.

Slovenci v tužnem Korotanu zopet ječijo pod jerobstvom tisočletnega nemškega tlačitelja. Solnce, ki je v zadnjem času tako toplo zasijalo na slovensko domovino na Koroškem, je zašlo za oblake, a ni zatnilo.

Posnemajmo hraber vzgled ranjkega štacijskega poveljnika nadporoč. Malgaja in njegovega neustrašenega oddelka, poženimo nemške gladne volkove iz Slovenskega Korotana v lačno Nemško Avstrijo.

Dragi Franjo, Ti pasnivajsladek senj o gorki ljubezni do domovine, koji si daroval vse svoje delovanje in dejanje ter ji žrtvoval svoje mlado življenje.

Lahka Ti bodi domača gruda!

Dragotin Gilčvert.

Vzgojite novo generacijo!

Preko Jugoslavije vrši nevihta . . . Ona od juga se druži in spaja z nevihto, ki prihaja od severa z zlokobno hitrostjo, obe pa nam jemljeta veselje do dela, upanje v boljše čase, predvsem pa vero v lastno moč. In ta zadnji pojav je pač najusodepolnejši dar naši mladi državi, ki uspeva in raste le v silni in mogočni veri v ve-

liko bodočnost našega troedinega naroda.

Toda te vere ne smemo izgubiti! Ne smemo je izgubiti, ker izgubimo in pogubimo s tem sami sebe in bi naše komaj utešeno hrepenenje po ujedinenju postalo spet le žalostno hrepenenje, pomešano z neizmerno grenkim čustvom žalosti po izgubljeni svobodi, izgubljeni po lastni krivdi. In ker je ne smemo izgubiti, ji moramo poiskati novih opor, najti ji novih virov!

Eno dejstvo nam mora biti popolnoma jasno: velik del našega naroda boleha na težki bolezni, ki mu jo je zadala vojna. Narodna ideja, ki bi morala goreti v vseh srcih kot mogočen plamen, je skrita bogvekle v katerem kotičku prestrašenih, izmučenih in apatičnih duš. Ne razžarja jih, ker nima ognja, in zato je tudi zastoj ali skoro zastoj ves trud pri tej generaciji. Korotan poje elegije o tem brezplodnem delu pri dušah, ki so stoletja in stoletja živele v smrtni senci. Narodna pesem slovenska se sicer razlega po koroških dobrih in gricah, ali podobna je vetru nad gozdnimi vrhovi: samo nalahko trepečejo v njegovem dihu tenki in nežni vršiči, a debela, ki so vzrasla na zemlji, nedostopni njegovi moči, ostanejo neobčutljiva in mirna. In če bi prišel vihar, ne bi opravil nič boljše; izrul bi nemara ta trda debela, ali ne bi jim vsilil svojih lastnih melodij.

Zato poje Korotan elegije in njihov glas se razlega po slovenski zemlji in njegov odmev je čimdalje močnejši. Brezupje in resignacija se lotevata že skoro tudi duš tistih, ki so imeli največjo in najsilnejšo vero. Velikovec, Pliberk, Področca . . . nemška invazija . . . nahujskano fanatično ljudstvo strelja za našimi bežečimi vojaki . . . In vendar se razlega po koroških dobrih naša narodna pesem, tako lepa, kakor da je vnjih zapela umirajoča slovenska narodna duša svoj labudji spev . . . Nekje v srcu še živi ta revna slovenska misel, ali duh se je ne zaveda, se je ne more zavedati, ker je stoletja in stoletja živel v smrtni senci.

Ampak tudi o nas drugih je vse premalo moči, premalo vere in silnega, neomajnega upanja. Inteligenca pozna premalo smotreno delo, ljudstvo pa je več ali manj brezbržno, ker se ne zaveda velikega časa. Naša generacija je pač rojena v letih, ki so ji odvzela še tisti žar, ki je sam na sebi že prirojen jugoslovanski duši. In česar niso vzela ona, so vzele vojne grozote; celi generaciji so pritisnile pečat nemoči in onemoglosti. Tako malo nam je ostalo moči, da je ne vidimo, če jo še tako vneto iščemo. Ne vidimo je pa tudi zategadelj, ker je ne znamo prav zbirati.

Korotan poje elegije, ali Podravju in Pohorju in celi ostali slovenski zemlji se hoče samozavestnih pesmi, namenjenih zmagonosnemu bojnemu pohodu na sever in jug. Takih, ki izražajo nado in vero: program! Naj bi bile krik, ki bi razvenel po celi jugoslovanski zemlji in odprl vrata v slehno jugoslovansko dušo, ki ji je usojeno delati v teh dneh brezudja, ne vere in resignacije!

Pojdite med mladino! Začnite pri tistih, katerih duše še niso onemogle, v katerih še kipi neodkrita moč! O, pojdite in dvignite jo z neumornim, neprestanim vestnim in smotrenim delom! Vi vsi, ki se zovete slovenski inteligenti, vi vsi, ki se še niste popolnoma odločili za kak drug poklic, pojdite! Vzgojite našo mladino v zavedne Jugoslovane in Jugoslovanke, ljudi silne vere, neomajnega upanja in brezkončne ljubezni do domovine! Pokažite jim močno, ujedinjeno domovino kot njihov najvišji življenjski cilj! Zberite vse moči, kar jih še imate in vzgojite novo generacijo, ki bo izvršila tisto veliko delo, ki ga ne more izvršiti naša generacija, ki bo dosegla tiste cilje, ki jih naša ne more doseči!

Kdor le more, naj se posveti učiteljskemu stanu! Tista velika množica slovenske inteligence, ki gleda zdaj z neizrečenim trpijenjem na domovino in ki je polna hrepenenja ji koristiti, tista velika množica bo našla v tem

cilj vreden življenja. V najbolj zadnji gorski vasi naj vzgaja jugoslovanski učitelj novo generacijo. Zaprte šole naj se odpro, duh dela in organizacije naj zaveje po celi deželi. Vse drugo delo naj stopi v ozadje, vzgoja naj zavzame prvo in najvažnejše mesto. Plačajte učitelje! Plačajte jih sijajno, da bo dotok tako velik, da najmanj deset let ne usahne. Abiturijenti srednjih šol, visokošolci in drugi poklicani bodo hiteli izvrševati najvišjo nalogo, da izpolnijo s tem apostolsko delo naše onemogle generacije.

Vlada naj otvori pedagoške tečaje za abiturijente in visokošolce, ki se bodo odzvali v velikem številu ker je baš sedanji čas za visokošolski študij posebno težak. Seveda bi jih bilo treba primerno, da, sijajno plačati! V počitnicah naj kažejo učiteljem počitniški kurzi bistvo gospodarske organizacije

Zadnji klic — Parizu!

Manifestacija vseh slovenskih kulturnih društev v Ljubljani.

V posvetovalni dvorani ljubljanskega mestnega magistrata je bila včeraj popoldne spontana, dostojna in odločna manifestacija proti brutalnim zahtevam vseh aneksionistov, imperijalistov in proti pohlepu roparjev naše zemlje. Vsa slovenska kulturna, nepolitična in strokovna društva so po svojih zastopnikih dvignila zadnji klic pariški konferenci proti zaslužjenju naših bratov na zapadu in severu. Manifestacijskemu zboru so prisostvovali: vladika dr. A. Bonaventura Jeglič, zastopniki vlade: predsednik dr. Janko Brejc, podpredsednik dr. Gregor Žerjav, poverjeniki: dr. Vladimir Ravnihar, dr. Vrstovšek, Golja in Prepeluh.

Kot hišni gospodar je zastopnike društev pozdravil dr. Ivan Tavčar, ki je bil obenem na predlog prof. Remca izvoljen za predsednika.

V imenu vseh koroških Narodnih svetov, v imenu vseh koroških izobraževalnih društev, zlasti pa v imenu „Družbe sv. Mohorja“ govori prvi

posl. Smodej

ter poudarja, da je naša največja narodna napaka, da smo se ves čas od razpada avstroogrske monarhije pred vsem zanašali na svoje pravice in smo mislili, da je svet tako pravičen, kot smo mi. Sedaj vidimo, da hoče ententa naše narodno telo razkosati. Naroda se je sedaj oprijela obupanost v toliki meri, pa čujemo klice: Ententa nas je prodala! Zadnja rešitev za naš narod je boljše življenje! Tako je duševno razpoloženje naroda, ki pač vidi, da smejo stari sovražniki Slovencev počenjati s Slovenci vse, kar hočejo. Madžarski boljševiki smejo pobijati preko 140.000 prekmurskih Slovencev, a ententa se ne zgane. Ravnotako na Koroškem.

Govornik opisuje vso tragiko, ki jo doživlja slovenski narod na Koroškem, za kar je ententa gluha. Izraža prepričanje, da se bo Nemška Avstrija kljub prepovedi pariške konference združila z Nemčijo. Ententa naj čuje še enkrat glas za naše pravice!

Kot zastopnik Korošcev, kot predsednik Slovenskega gospodarskega društva za Koroško, predsednik Narodnih svetov, v imenu „Družbe sv. Mohorja“, ki šteje nad 90.000 članov, v imenu vseh slovesno protestira proti vsemu barbarstvu Nemcev in proti ententi, naj napravi konec in da meje, ki nam gredo po vseh pravicah. (Odobranje).

V imenu zaslužjene Goriške govori

dr. Fornazarič,

ki omenja: Vprašanje Goriške je danes pravzaprav rešeno. Toda! Kraj, tako narodno zaveden kot je Goriška, kjer je tako natančno določena narodnostna meja, ta kraj je danes prodan Italiji po oni mirovni konferenci, ki si je nadela nalogo spraviti vojno s sveta. Konstatira, da je goriški narod največ trpel vsled vojne, vsled italijanske invazije, toda ne leži še na tleh, še ni klonil, ta narod le molči in v molku je groznja bodočnosti. Narod je že sam glasoval in izpregovoril. Zaman. Njegov glas je utihnil,

v Jugoslaviji, organizacije, ki bo dala obstoj našega ljudstva trden temelj.

Vzgoja nove silne in močne generacije je naša najvišja in najvažnejša naloga! Če je ne izvršimo, smo živeli brezplodno. Naše lastne moči so premajhne, da bi zadostile vsem zahtevam, ki jih prinaša tok časa. Pod njihovo težo hočejo nevajene in slabotne rame obnemoci. Toda zadosti velika je naša moč, da vzgojimo generacijo, ki bo končala naše delo s takim uspehom, da jo bo občudoval ves svet.

Vzgojno delo . . . Vzgojimo si novo generacijo! Ta klic naj bi postal vodnik našemu delovanju! Izraža naš program do tiste dobe, ko ne bo zvenela preko jugoslovanske zemlje elegija, ampak navdušena pesem, polna ponosne jugoslovanske samozavesti . . .

ne da bi ga kdo poslušal. Italijanske okupacijske oblasti delajo na tem, da mu zapro usta, da končno in popolnoma uničijo narod, ki je danes brez moči, gospodarsko uničen. Naj sklene mirovna konferenca, kar hoče, gotovo je, da v narodu ostane ohranena v srcu narodna zvestoba, da hoče biti edino združen z Jugoslavijo. Odločitev pariške konference je le začasna, čakamo bodočih dogodkov, ki morajo priti.

Svečano izjavlja, da Goričani kljub vsem odločbam pariške konference ne klonejo, da ostanejo zvesti svoji domovini. Narod še pričakuje, da ne bodo udušili njegovega glasu, da mir ne nosi kali novi vojni. Naj bi se čul ta glas tudi v daljno tujino!

Urednik „Napreja“ Goluh govori za internacionalizacijo Trsta, kajti nočemo umreti, hočemo živeti, ker tudi nam Slovincem je potrebno morje. Na podlagi formule: interoacionalizacija Trsta bi se dosegel sporazum med Italijani in Jugoslovani. Imenom tlačene in zatirane Istre govori dr. Krmpotič. Konec prih.

Pod italijanskim jarmom.

Obupni položaj v Ilir. Bistrici in Postojni.

Upor italijanske stotnije.

pi LDU Sušak, 12. maja. Iz Ilir. Bistrice poročajo: Prebivalstvo je zelo zavedno, toda toliko, da ne obupa, ker je popolnoma prepuščeno samo sebi. Nima nikake zveze z domovino, nobenih časopisov, v cerkvi ne čuje več vlovenske besede, kar vzbuja veliko potrtost. Kljub temu je slovensko prebivalstvo polno vere, da se mora vrniti dan, in sicer kmalu, ko bo zopet zasijala svoboda. Tudi v Ilir. Bistrici-Trnovem in okolici niso izostale italijanske šikane. Dosedanjega gerenta Starca so odpustil in na njegovo mesto imenovali vojaškega komisarja. Nedavno so odvedli župnika Dežmana. Zapiranje in druge šikane zelo razburjajo prebivalstvo, ki je pripravljeno na najkujše in ki komaj čaka, kako bi se otrelo novih gospodarjev, modernih barbarov. — Iz Postojne prihajajo istotako slabe vesti. Javljajo, da so tamošnje oblasti izdale najstrožje in najbrutalneje odredbe, da bi zatrl vsak jugoslovanski izraz. Hišne prisilskave in interniranja so na dnevnem redu. V zadnjem času so internirali tvorničarja Jurca in njegovega sina, hišne preiskave pa so bile pri Kutlnu in Ambrožiču. Drugače se naši ljudje v Postojni drže zelo dobro in hvalevredno. Nekorektnosti naših ljudi so zelo redke. — Dne 1. maja se je uprla na kolodvoru Bistrica-Trnovo (po italijanski: Besterza-Terranova) stotnja italijanskih vojakov, ki so pometalii proč orožje ter ga uničili in demonstrirali proti vojni in okupaciji. Upornike so takoj zaprli in kaznovali.

Naše severne meje.

Novi boji.

Nemci se umaknili.

Ljubljana, 12. maja. LDU poroča ob 10. iz uradnega vira: Severno od Slovenjega Gradca so Nemci zasedli Sv. Janž in Sv. Peter. 11. maja popoldne smo ti dve vasi zopet zavzeli, sovražnik pa se je umaknil proti kolodvoru v Spodnjem Dravogradu. Naše izgube: en častnik in en mož mrtva, dva moža ranjena.

Tudi Madžari napadajo.

V Ženkovcih pri Radgoni je bila naša patrula napadena od madžarske strani z ognjem iz strojnic in pušk. Štiri može pogrešamo.

Pokrajinske vesti.

kr Velenje. Na tukajšnjem kolodvoru je bil aretiran Franc Siter iz Šemblic, ker je v prisotnosti dveh vojakov govoril proti državnim interesom. Prepeljali so ga v celjske zapore. — Neka 19 letna Marija K. je bila na dan nemškega prodiranja čisto brez pameti. Kričala je: „Die Deutschen kommen, die Deutschen kommen!“ (Nemci pridejo!) Hitela jim je naproti, toda že v Mislinju so jo prijeli.

kr Celje. Če si se sprehajal pred dvema tednoma in pa včeraj ali danes po Celju, si mogel mnogo videti. Pred 14 dnevi je bilo vse v redu, življenje je potekalo normalno, vsak je šel po svojem poslu, koder ga je imel in naši Nemci so se kazali, kot že od začetka skozinsko „lojalne“ državljane. Kako vse drugače pa je bilo pred enim tednom! Takrat so pokazali pravo barvo ti „lojalni“ državljani! Takrat so jim zrasli grebeni kar čez noč, razšopirjeno so hodili po ulicah, v obrazu zadovoljen smehljaj, v očeh strupen pogled. Kako pisano in zaničljivo pomilovalno, obenem bruhajoč tentonski srd iz oči in ost so nas merili od nog do glave! Že so nam šteli ure in — drogeve, kod nas bodo pobesili. Mi pa smo krčili pesti in bili pripravljani na vse. Da se je zgodilo drugače kot se je, tekla bi bila kri po celjskih ulicah, kot še nikdar. Žal, da je bilo med našimi tudi nekaj strahopetcev, ki so se zapirli v svoja stanovanja in spravljali svoje stvari v kovčke, da čimprej — zbeže. Pri demotivaciji se z imeni onih junakov na dan. Pa včeraj ali danes! Aretacija nemških kolovodij in ustavitelj sovažnosti jim je na mah zaprla sapo. Razočaranje je bilo toliko, da so zdaj popolnoma brezglavi, kot potuhujeni psi begajo semintja, stikajo glave vkup kakor backi in gledajo tako milo-nedolžno v svet, kot da ne znajo šteti do pet. Podli hinavci! Človeka, ki srečava te izvržke človeštva, popade taka jeza, da bi pljunil v obraz tem kreaturam. Zato pa rotimo naše oblasti, našo vlado, da nam jih spravijo izpred oči, sicer —. Toda ne v Nemško Avstrijo, na ljubljanskem gradu je še dovolj prostora. Gospoda, rokavice dol in posežite z železno roko (mislimo namreč, da jo imate, dasi tega doslej žal žal še nismo videli) v to gadje gnezdo in pokončajte to zalego do zadnjega. Način je vaš, mi zahtevamo samo uspehov. Zahtevamo, da se prične naše jugoslovansko Celje korenito in brezobzirno izčiščevati. Odločno zahtevamo, da se takoj odvzame vse koncesije vsem, ki so bili količkaj udeleženi pri zaroti. Sinovi Kossarjev, Rauscherjev itd. so se borili proti nam, njih stariši pa žro jugoslovanski beli kruh in si polnijo malhe od jugoslovanskih žuljev! To je bilo, a biti ne sme niti trenutka več! Odločno zahtevamo, da se nemudoma zapro vsa švabska shajališča a la nemška hiša, vse kavarne, slaščičarna Petriček, gostilne Wobner, Skoberne in še cela vrsta drugih. Zahtevamo, da se vse te pritepenice čimprej spodi daleč proč iz našega Celja — seveda šele, ko so odsedeli zaslužen kazni — s tem se bo stanovajska mizerija in brezposelnost za precejšen del zmanjšala — kratkomalo, mi zahtevamo, da pometejo naše

oblasti z železno metlo in jekleno vztrajnostjo vsa to sodrgo za vedno od nas. Niso nove te naše zahteve, že novembra in decembra lanskega leta smo pozivali merodajne faktorje, da store svojo dolžnost napram na rodu in državi. Naš glas je bil takrat glas vpijočega v puščavi. Posledice njih rokavičje politike čutimo danes srašneje, kot bi si jih mogli kdaj misliti. Ali vsaj to eno dobro stran naj ima vse to: svaričen vzgled, kako naj se ne dela! Naše zahteve smo povedali, od njih ne odnehamo ne za pičico, nobenega „glijanja“ in kompromisa, kot pošteni in iskreni Jugoslovani zahtevamo vse to kot našo sveto pravico.

kr Razmere v Strnišču. V dopisu z dne 10. t. m. trdi neki dopisnik, da je bila aretacija naročena od kompetentnih oblasti v Ptuj in so torej orožniki izvršili samo povelje kompetentne oblasti. Medtem se je pa dognalo, da je policijski komisar Meža v Ptuj pred pričo izjavil in večkrat zatrdil, da on ni dal povelja za aretacijo. On tudi ni bil kompetenten za izdajo tega ukaza, ker ne spada Strnišče pod področje ptujskega magistrata, ampak pod ptujsko okrajno glavarstvo, ki pa ni bilo obveščeno o teh nasilnih korakih. Ker ne smatramo s tem, to afero kot končano, pozivamo tozadevna oblastva, da nemudoma podvzamejo korake, da se krivca prime in tudi kaznuje. — Več prihodnjič. Prizadeti.

kr Maribor. Slavnosti v korist slovenskim visokošolcem v Zagrebu se vršijo 17. in 18. t. m.

Prebivalstvu okr. glavarstev Slov. Gradec, Celje, Maribor in Radovljica.

Zadnje dni so se zgodili neredi, ki kažejo, da nekateri komaj dosežene svobode ne razumejo prav. Zagrešili so pri tem grde zločine proti domovini in mirno delujočemu prebivalstvu, kakoršnih bi ne pričakovali od slovenskih ljudij. Sramoto so storili sebi in narodu, pa tudi ogromno škodo.

Ker so se v več okrajih pojavila hudodelstva pobune, umora, rop, požiga in hudodelstva javnega nasilstva po § 85 kaz. zak., zato so se zedinile vse stranke v tem, da se mora te pojave brezobzirno zadržati. Naša narodna kraljevina, ki nudi svojim sinovom boljše razmere nego katerakoli sosednja država, ne more mirno gledati, kako ti neodgovorni elementi kvarijo njen ugled in čast, njeno in narodovo premoženje in kako spravljajo ob dobro ime socijalna stremiljenja vlade.

Zato je deželna vlada v seji dne 11. maja 1919 enoglasno sklenila, da proglašuje v zgoraj navedenih glavarstvih

preki sod

tekem torka, dne 13. maja 1919.

Pozivljamo vse državljane, ki ljubijo svoj narod in državo, ki uvidijo, da brez reda in delavnosti, brez žrtv in napredka, in ki razumejo, da je trajne socialne uspehe možno doseči samo s solidnim organiziranim delom, da tudi sami pomagajo, da bo v Sloveniji zavladal popoln red, da s skupnimi močmi vseh dobromislečih **zatrejo brezobzirno vsak zločinski pojav**, da pokličemo krivce pred strogo sodbo in **da privedemo na pot dolžnosti vse one, ki zaslepjeni vidijo junaštvo v tem, da svoji mladi domovini v hrbet streljajo.**

Vsa kaznjiva dejanja, ki so se izvršila pred razglasitvijo prekega sode, se bodo kaznovala od rednih sodišč.

Vsi zločini pobune, umora, rop, požiga in v § 85 kaz. zak. omenjenega javnega nasilstva pa, ki se bodo eventualno zgodili po proglašitvi prekega sode, zapadejo nagli sodbi po določilih prekega sode.

Deželna vlada za Slovenijo zaupa v zdravo pamet in srce Slovencev, v njih smisel za disciplino in pričakuje, da trezni elementi prebivalstva sami sodelujejo in pomagajo, da nastopi še pred razglasitvijo prekega sode

popoln red in mir v naši deželi.

Kdor pa bo kljub temu svarilu in pozivu k redu, katerega izmed zgoraj navedenih zločinov zakrivil, naj vse posledice izključno sam sebi pripiše.

V Ljubljani, 11. maja 1919.

Dr. Janko Brejc, predsednik.

„Naprej“

rjove ter nas psuje prostaško. V sobotni številki nam je, ko se je v dolgi notici zopet izpsoval, celo zaukazal: „Molči pes!“

To presega že vse meje dostojnosti. Nismo odgovorili takoj v nedeljo, temveč smo poslali svojega zaupnika na Jesenice, da se sam prepriča o tem, kar nam je naš dopisnik telefoniral oz. pisal z Jesenic. Sinoči se je vrnil naš zaupnik in izjavljamo, da je vse res, kar smo pisali v zadnjih številkah o dogodkih na Jesenicah, da še več je res, še hujše reči so se dogodile. Pripravljeni smo vse dokazati s pričami.

Slovenska javnost pa naj sodi, ali še more pošten Slovenec vzeti v roke list, kakor je „Naprej“, ki na tako prostaški, nedostojen način zagovarja protidržavno in protinarodno obnašanje nemčurjev v dneh naše največje narodne nesreče. — V sili se baje prijatelj spozna, v dneh narodne nesreče pa prijatelj in sovražnik naroda.

Dnevne vesti

dn Vztrajali so v službi med najhujšim ognjem. V hudem, sovražnem ognju topov so odločno in vztrajno vršili svojo železniško službo železniški uradniki: Košuta (Prevalje) ter Pertot in Jerše (Pliberk). Rešili so ogromne množine municije, ki so jo bili popustili „cesarjeviči“. — Z vsemi napornimi močmi, v najhujšem ognju sta spravila na določeno mesto vagon tobaka spremljevalca Fortuna Franc in Bratko Jakob na postaji Sinčaves, tako da država ne trpi nobene škode.

dn Sram jih bodi! „Nova Doba“ poroča: Nekaj naših junakov, ki so zbežali s koroške fronte, je šlo te dni skozi Vojnik, kjer je kampiral oddelek Srbov. Naši „junaki“ so od gerenta zahtevali, da jih separira od Srbov, češ da nočejo z njimi skupaj biti. Seveda, saj tudi vredni niso bili s Srbi skupaj biti. Srbi gredo rešavati, kar se je z naše strani po brezprimerni lahkomiselnosti pokvarilo. O tem bomo še razpravljali — svet bo strmel!

dn Kolika je škoda povzročena po nemških roparjih. Kakor cenijo izvedenci, so nemške roparske tolpe napravile tekom zadnjih roparskih pohodov po slovenskem Korošanu nad 30 milijonov kron škode na privatnem in državnem imetju.

dn Nekdo drugi naj se o nemških interniranih raje točno informira — v Kamniku, gostilna Debevec. Mi smo poročali resnico.

dn Preskrba koroških beguncev. Državna posredovalnica za delo v Ljubljani, Gradišče, ima za koroške begunce 40 mest na glavnem kolodvoru v Ljubljani. Delo lahko takoj nastopijo, dobe 7 K na dan, prenočišče in hrano, oženjeni pa še po 45 K za ženo in 30 K za otroka; delovni čas 8 ur. Zglasilci naj povedo, da so koroški begunci. Tudi drugi sloji, ki žele službe, naj se zglase pri posredovalnici, ali pri njeni podružnici v Mariboru.

dn Koroški begunci se naprošajo, naj čimprej naznanijo naslove svojih bivališč, posebno oni, ki so brez sredstev na Odbor koroških beguncev, Poljanska cesta 4, Ljubljana.

dn Po plemenitem prizadevanju Sokolske zveze v Ljubljani je v Rajhenbergu na razpolago stanovanje in hrano za kakih 60 koroških beguncev. Reflektanti naj se tkoj obrnejo na Odbor kor. beg., Poljanska cesta št. 4, Ljubljana, od 10. do 12. ure.

dn Učitelji iz koroških šolskih okrajev, ki so vsled zadnjih dogodkov morali umakniti iz svojih službenih mest, naj se zglase zaradi izplačevanja

svojih službenih prejemkov neposredno pri deželnem knjigovodstvu v Ljubljani (deželni dvorec na Kongresnem trgu). Predlože naj potrdilo županstva občine, da so se začasno nastanili v njenem okolišju; tisti učitelji, kateri še niso prešli že nakazanih novih plač in doplačil za čas od 1. januarja t. l. naj predlože za eno revers, da bodo vrnili enkratni znesek, ako bi se jim vsled nastalih razmer izplačali službeni prejemki dvakrat. Tudi vse reklamacije naj se priglajaajo pri deželnem knjigovodstvu. Prof. Vadnjal, t. p. predsednik.

dn Celjska „Deutsche Wacht“ je izšla 10. t. m. zadnjič pod tem naslovom. Od sedaj se bo glasila „Ciljer Zeitung“.

dn Neodpustno izzivanje. Pri nunah v Ljubljani, na Kongresnem trgu so bile do letos vselej šmarnice v slovenskem jeziku. Letos pa so nenkrat uvedli namesto slovenskih — nemške. Da je to vzbudilo vseobčo nevoljo in ogorčenje, je umljivo, posebno še sedaj, ko Nemci na Koroškem tako kruto postopajo s Slovenci. Nemci na Koroškem požigajo in ropajo, preganjajo in more Slovence in ne prizanašajo niti slovenskim šolskim sestram, v Ljubljani, v beli Ljubljani, pa hočejo nune na Kongresnem trgu upeljati namesto slovenskih — nemške šmarnice!! Da te nemške šmarnice niso bile samo nemška pobožnost temveč naravnost nesramno nemško izzivanje, grda nemška politična agitacija, dokazuje dovolj jasno to, da so se udeleževali teh nemških šmarnic tudi Nemci protestanti in so baš najhujši „Los von romovci“ agitirali za te šmarnice. Iz pobožnosti gotovo ne, temveč edino le iz političnih razlogov. Par večerov preteklega tedna je slov. občinstvo pri šmarnicah demonstriralo s tem, da so odgovarjali na nemške litanije s slovenskim „Prosi za nas“. V soboto so Slovenci po šmarnicah počakali pred cerkvijo na Nemce ter zapeli „Lepa naša domovina“, ko so ti prišli iz nje. Razdražena množica je šla potem po mestu ter pobila šipe nekaterim nemškim trgovinam. Obsojamo pobijanje šip in izločb, posebno še, ker so jih gotovi elementi porabili v svoje bojševiške namene, da so kričali: Živela svoboda, dol z vlado itd. ter so kradli in ropali. S takim postopanjem se širi anarhija ter daje povod našim sovražnikom za nastop zoper nas. — Pojdite raje na koroško fronto demonstrirati, navdušujte za obrambo domovine in ne podajajte roke našim najhujšim sovražnikom — anarhiji in boljševizmu. Merodajnim krogom pa naj bi bili ti dogodki svario, da neodločnost v narodnem oziru rodi le — anarhijo, nevarno državi in narodu.

dn Kino „Ideal“ v Ljubljani rabi nemške filme z nemškimi napisi in nemškim besedilom. Ker se je slov. občinstvo zgražalo nad tem že lani novembra in decembra ter zahtevalo slovenske oz. hrvatske filme je g. R. Kokalj, lastnik kina obljubil, da bo s 1. svečanom t. l. upeljal slovenske filme, prej pa mu radi obstoječe pogodbe z dunajskimi tvrdkami baje ni bilo mogoče. Svoje obljube g. Kokalj ni držal, temveč je še nadalje izzival občinstvo z nemškimi filmi in v soboto so mu demonstranti razbili par reklamnih tabel in nemških napisov. To je bil pač dovolj jasen in krepak opomin, ampak g. Kokalja ni spametoval. Včeraj je zahteval od svojih uslužbencev, da se morajo zopet pričeti predstave z nemškimi filmi, čemur pa se je uslužbenstvo odločno uprlo. — Če ne naroden čut, hladen razum bi moral dobičkaželjnemu podjetniku povedati, da ne gre, da bi v teh razmerah še nadalje izzival občinstvo. Za posledice je odgovoren „reven“ podjetnik sam. Pri tej priliki opozarjamo, da bi bilo res potrebno, da imamo v Ljubljani še 2 ali vsaj še en kino. Ljubljana postaja velikomestna, prebivalstva je čedalje več in ljudje hočejo zabave. Če je ne dobe tako, pa je iščejo v — pijači. Naših razmer ne smemo več presojati po ozkosrčnih predvojnih razmerah. Danes šteje Ljubljana skoraj dvakrat toliko prebivalcev kakor pred vojno

in vendar smo imeli pred in med vojno dva kina, sedaj pa samo enega. Zakaj se torej ne podeli še druga oz. še tretja koncesija.

da Zdraviliško kavarno v Rogiški slatini je otvoril 1. t. m. Slovenec g. Zg. Remic.

da Znan nemški kričač, strojevodja dr. žel. Tassoti Johann, ki je posebao v vojnem času divjal proti Slovecem in jih psoval na najostudnejši način kakor: „die windischen Schweine soll man aufhängen, dieses Gesindel von Verrätern soll man vertilgen... den Erzgauner Ivan Hribar muß man aufhängen und ich steh' gut dafür, daß heute ein Jahr in Laibach kein slovenisches Wort mehr gesprochen wird, še vedno vozi na državni železnici in je jugoslovanski kruh. —

Vprašamo merodajne faktorje; zakaj ne odslove tega zagrozenca, medtem ko je moralo dosti mirnih Nemcev zapustiti Ljubljano. Več zanesljivih prič je na razpolago. Več železničarjev. **da „Naprej“** z dne 9. t. m. pri naša pod notico „Torkov revolver“ odgovor na notico „To pa niso cvetke iz naših vrtov“, Odgovarjam, da je „Naprejev“ poročevalec v zmoti radi dopisnika, zaraditega mu tudi ne bom odgovarjal na osebne napade, ki se splošno ne tičejo mene. Povdarjam pa, da je resnica, kar sem pisal v „Jugoslaviji“, prvič, ker so za to priče na razpolago, drugič pa je g. St., katera je bila po očetu prisiljena pristosvovati družbi na vozu, tudi potrdila to, kar ugovarja „Naprejev“ dopisnik, Za g. L. pa, ko trdi dopisnik, da so zelo zavedne in za vse ostale, naj sodijo drugi ljudje o njih zavednosti, ki jih ravno tako, če ne še bolje, poznajo kakor jaz. Pa še en dokaz o zavednosti teh cvetik, katere so dozorele v tujem vrtu. Ali bi morda mogel dopisnik ovreči tudi to trditev, da ena sestra izmed teh ggč. v gostilni Celarc v Šiški poje in igra nemške pesmi, pri tem ji pa temeljito pomaga večina ostalih gostov. Opomniti pa moram g. dopisnika, da to nisem obelodanil kot politik, ampak kot Jugoslovane, prvič ker ne pripadam do sedaj še nikaki stranki, drugič ker bi storil to proti vsakomur, pa naj si bo dotični ali one stranke. Končno opozarjam g. dopisnika, naj v drugo ne meče blato na osebo, ki ni pri celi stvari nič prizadeta, ampak naj se prepriča, predno stopi z besedo v javnost, o resnici svojih trditev. F. G.

da Gremij trgovcev pozivlja trgovce in trgovske sotrudnike, ki bi se želeli nastaniti v Bitolju, da naznanijo svoj natančen naslov najkasneje do 22. maja t. l.

da Notarska vest. Namestnikom po odslovljenega notarja dr. Adolfa Mravlagg v Laškem je imenovan Ivan Ušlakar, not. kand. v Črnomlju, ki začne uradovati dne 19. t. m.

da Slovenski medicinci, ki jim je bilo iz katerega koli vzroka onemogočeno, nadaljevati študije na nemških univerzah, se vabijo, da sporočijo tozadnevne podatke zdravstvenemu oddelku Deželne vlade v Ljubljani. Omeniti bi bilo posebno, v katerem semestru je dotični medicinec, kje je dosedaj študiral in iz katerega vzroka svojih študij ne more nadaljevati. Staviti je tudi predloge, kje in kako bi se študije najlažje nadaljevale.

da iz ruskega ujetništva se je vrnil v Ljubljano po štiriletni odsotnosti Jože Šest, slov. gledališki igralec.

da Združeno ženstvo v Ljubljani je vabljeno v sredo 14. t. m. ob 18. uri na posvetovanje v magistratni dvorani v zadevi dobrodelne akcije v prid koroškimi beguncem.

da Srbske knjige s cirilico so te dni v Ljubljani pokupili semkaj dosti srbski vojaki. Ko so prišli, niso povpraševali, kje se dobi rujno vince, temveč kje se dobe srbske knjige in v dveh, treh dneh so knjigarne razprodale vse knjige tiskane s cirilico. Ko bi se tudi naši vojaki tako zanimali za slovenske knjige! Posnemajte svoje brate Srbe!

da Spoznajmo Koroško — naše Kosovo! Zavedajmo se svojih pravic do Koroškega — zibelke Slovenstva in vse premore se poznamo Koroško in

baš prav je došla knjiga „Koroško“, ki jo je izdala pisarna za zasedeno ozemlje. Knjigi je pridejan večbarven zemljevid Koroške. Cena knjigi in zemljevidu 4 K. Opozorjamo tudi na brošuro s slikami „Poglavje o stari slovenski demokrati“, ki kaže, da smo bili Slovenci že od nekdanj demokratičen narod, ki si je na Gosposvetskem polju sam volil svoje kneze. Brošura stane 2 K. Razširjajte ti dve knjigi med vojake in med ljudstvo. Vsakdo bi naj poznal našo Koroško! Knjigi se dobivata v upravništvu „Jugoslavije“ v Ljubljani in pri njenih podružnicah v Mariboru, Celju, Ptujju in Novem mestu ter po vseh knjigarnah.

Narodno gledališče.

Dramsko gledališče.

13. maja, torek, zaprto.
14. maja, sredi „Moč teme“, znižane cene, izven abon.

15. maja, četrtek; „Smrt majke Jugovičev“ za C/54.

16. maja, petek, „Smrt majke Jugovičev“ za B/54 abon.

17. maja, sobota, popoldne „Krojaček junaček“, za B 2/52. Zvečer „Moj Bebi“ za C/51 abon.

Operno gledališče.

13. maja, torek, baletni večer, javna produkcija baletne šole, za A/53 abon.

14. maja, sredi, „Bajaci“ in „Evelina“ za C 3/55.

15. maja, baletni večer, za B/63.

16. maja, petek, zaprto.

17. maja, sobota, „Madam Favart“ za A/56 abon.

Kulturni pregled.

kl F. Golar. Rožni grm. V Ljubljani 1919. Založila „Tiskovna zadruga“.

Po mnogih letih groze nam je prišla ta knjiga kakor pozdrav iz boljših dni. Ko še trepeče naše mlado življenje v bolečinah prvih ur bivanja, je stopil poet na plan in je zapel sebi in nam:

Visoko je solnce in zlati svoj voz
čez jasne, nebeške vozi planjave —
in polno srce je in velik je čas,
pohiti življenje naproti v daljave!

Kakor uvodni verzi, tako je z malimi izjemami vsa knjiga. Samo solnce, sreča, zdravo in iskreno zatrevanje življenja.

Kdor bi poznal Golarja samo po njegovi prvi zbirki („Pisano polje“), bo prijetno iznenaden nad velikim napredkom, ki ga je pesnik dosegel z novo zbirko. Medtem, ko je tam še vse kakor v povojih — samo nekako nakazano, nas pozdravlja iz nove zbirke krepka pesniška osebnost s polno močjo.

Golar korenini s slehernim utripom doma, kar ga dela posebno priključivega in vsakomur dostopnega. Naša polja, naša zemlja in naš rod mu dajejo vedno novih motivov za pesniško delo. V tem oziru ima mnogo sorodnosti s pokojnim Murnom — le s tem razločkom, da je prvemu zarezala bolezen v vse njegovo pesniško delovanje svojo trpko sled, medtem ko je Golar vseskozi vever in zdrav. Njegove slike so sočne, da jih čitatelj uprav mora videti.

In z neba se potočil
zlat dež na njen je mladi stas
bog iz oblakov skočil
je k speči pastirici v vas.
(„Poganka“, str. 48.)

Tako nam kaže poet lepoto Maruše, pastirčice. Sličnih, do skrajnosti stopnjevanih in vendar ne usiljivih slik je v zbirki mnogo.

S posebno trpkostjo nas navdajajo baš v teh dneh verzi:

Zvezd iz svojih src smo ti dali,
da bi nam milostna bila —
v prahu pred teboj smo klečali,
mati, kraljica premila!

Glej, in ti nas nisi branila,
ko so trgali zemljo nam sveto
in kot Jezusov plašč jo delili
in na nam vse je bilo zakleto —
(„Gospa Sveta“, str. 96.)

Koliko naše bridke tragedije zveril iz teh kitic!

Ni bil moj namen pisati oceno o tej zbirki! Hotel sem le opozoriti nanjo; ker bolj kot ocene je knjiga vredna — branja. Prepričan sem, da bo vsak čitatelj imel občutek, da je spoznal zbirko, ki zavzema med našimi najboljšimi pesniškimi zbirkami zelo ugledno mesto. Ivan Albreht.

Zadnje vesti.

Združitev Sokola.

Enotna jugoslovanska zveza.

Zagreb, 12. maja. (Izv. poroč.) Včeraj je bila skupščina „Hrvatskega Sokola“, ki je sklenila, združitev sokolskih hrvatskih društev v enotno jugoslovansko društvo, je črtala pridevek „Hrvatski“ ter se združila z bivšim „Srbskim Sokolom“. Izvede se enotna organizacija vseh sokolskih društev na vsem jugoslovanskem ozemlju.

Jugoslovansko pristanišče.

40 milijonov — prvi prispevek.

Belgrad, 12. maja. (Izv. por.) V proračun za to leto je določenih 40 milijonov za prve potrebe v svrhu ureditve pristanišča za trgovsko in vojno mornarico.

Vojna mornarica države SHS.

Belgrad, 12. maja. (Izv. por.) Ministriški predsednik Protič je dobil od Pasića iz Pariza brzojavko, da dobi kraljestvo poleg številnejšega trgovskega tudi večje število vojnega brodovja.

Zagreb, 12. maja. (Izv. por.) „Riječ SHS javlja iz Belgrada: Sinoči je dobil predsednik vlade brzojavko gosp. Pasića, da dobi naše kraljestvo poleg trgovskega tudi večje število vojnih ladij.

Prenos relikvij kralja Stevana Prvovenčanega.

Belgrad, 12. maja. (Izv. poroč.) Včeraj so svečano prenesli ostanke kralja sv. Stevana Prvovenčanega. Od Zemuna preko Donave na ladji, svečano okrašeni, od belgrajskega pristanišča v saborsko cerkev. Svečanosti se je udeležil regent Aleksander s spremstvom, zastopniki vlade, vojske in mornarice. V saborski cerkvi je slovesnosti opravil belgrajski metropolit. V svečanem govoru je izjavil, da mora biti vsa Jugoslavija ujedinjena, da se moramo do skrajnosti boriti in ne smemo trpeti, da bi ostal kak del pod tujo oblastjo.

Reforma železniške uprave po francoskem vzoru.

Belgrad, 12. maja. (Izv. por.) V najkrajšem času se uvede reforma železniške uprave po francoskem vzoru.

Pogreb čehoslovaškega vojnega ministra Štefanika.

LDU Bratislava, 12. maja. (ČTU) Včeraj je bil pogreb ponesrečenega čehoslovaškega vojnega ministra Štefanika ter ponesrečenih dveh

italijanskih častnikov in enega italijanskega vojaka. Krste so bile preobložene z venci. Italijanski, francoski, ruski častniki ter legijonarji so korakali za sorodniki vojnega ministra. Kot zastopnik jugoslovanskega poslanika v Pragi se je udeležil pogreba dr. Brezigar.

Konec senzacionalnega voharjskega procesa v Parizu.

Pariz, 12. maja. (Pos. por.) Linoir je bil spoznan krivim sporazuma s sovražnikom, katerega je obveščal potom inseratov v „Journalu“. Obsojen je na smrt. Stotnik Charles Humbert je oproščen. Duchesne je obsojen na pet let ječe, ker je trgoval s sovražnikom. Proces Linoir je vzbudil velikansko senzacijo, trajal je več tednov, zaslišanih je bilo več vplivnih vojaških, političnih in diplomatičnih oseb.

Aprovizacija.

a **Krušno moko** bodo prodajali v času od 11. do 24. maja na nove C-izkaznice in se prodajali vabijo radi nakazila moka na 14. maja v mestno posvetovalnico. I. okraj: 1 in 2 pri Sprangerju, Šolski drevored št. 3 in 4 pri Mehletu, Amorožev trg 2. — II. okraj: 5, 6, 7 pri Kavčiču, Florjanska ul. 8, 9, 10 pri Jerandiču, Karlovska c. — III. okraj: 11, 12, 13 pri Sokiću, Pred Konjušnico, 14, 15 pri Podržaju, Krakovska ul. 27. — IV. okraj: 16, 17, 18 pri Medici, Tržaška cesta, 19, 20 pri Jemcu, Tržaška c. — V. okraj: 21, 22, 23 pri Stancerju, Dunajska c. 24, 25, 26 pri Krivcu, Dunajska c. — VI. okraj: 27, 28, 29 pri Druškoviću, Tabor, 30 pri Česnovarju, Kolodvorska ulica — VII. okraj: 32, 33 pri Jebučinu, Zg. Šiška, 34, 35 pri Gaviću, Sp. Šiška. — VIII. okraj: 36, 37, 38 pri Suhadolcu, Udmat 50. — IX. okraj: 42 pri Fojkarju, Dolenjska c. 43 pri Marenčetu, Dolenjska c. — X. okraj: 44, 45 pri Škerlu, Vič, 46 pri Kušarju, Rožna dolina 191. — Trgovci, ki so prodajali moko preteklih 14 dni, naj takoj naznanijo ostanek moka.

a **Amerikanska moka** se prodaja v vojni prodajalni v Gosposki ul., kilogram po 466 K. Te moka si nakupi vsaka stranka na podlagi legitimacije, ki jo ima v rokah, poljubno množico do 100 kilogramov. Moka se bo prodajala skozi več tednov in je vsako postajanje pred prodajalno neumestno.

a **Prodajalci moka za kuho** se vabijo v sredo 14. maja, ob 9. uri v mestno posvetovalnico, radi nakazila moka.

a **Moka za kuho oz. pecivo za B-izkaznice** se dobi en kilogram bele moka, ki stane 466 K in pol kilograma koruznega zdroba, ki stane 266 K. — Odrezati se sme le levo polovico B-izkaznice za tekoči teden, ker se bo na desno polovico delila moka prihodnji teden.

a **Kruh na izkaznice št. 38** pečje od danes naprej g. Cizej, ker se g. Blažič izsei iz Ljubljane.

izdajatelj in odgovorni urednik Anton Pesek.

Tiska „Zvezna tiskarna“ v Ljubljani.

Proda se:

Proda se hiša na Gorenjskem s 3 stanovanji, sadnjakom ter z malo vodno močjo, pripravno za obrt, pol ure od mesta in 5 minut od kolodvora oddaljena. — Ponudbe pod „Hiša št. 500“. 548

Karbidne svetilke na drobno in debelo razpošilja točno po povzetju, komad po 30 K in 32 K, kakor tudi gorilnike vsake vrste. Tvrđka Martin Sumer, Konjice. 414

Po ceni nudl večjo partijo cefirja, modre in črne kotenine, kambrika ženskih nogavic, Jos. Petelinč, Sv. Petra nasip 7, Ljubljana. 499

Močne vrvi za stavbeno podjetje, vrvene lestvice, kakor tudi pisalna miza, se proda. Poizve se pri tvrdki Leopold Fon, Ljubljana Stari trg 6. 558 3-1

Proda se 27 prostosedlov (Freischurfov) rudi Bauxita in Mangan dobre vrste po ugodni ceni. Ugoden izvoz. Pismene ponudbe pod „Ferrorossa“ na upravo lista. 553

Zdrav, dober močan sod, 20 hl, proda Josip Frank, posestnik, Ceremošnjice, Dol. 554 3-1

Elegantno opremljen kompletni otročji voziček, z gumijevimi obroči, krogličnem tečajem, za ležati in sedeti s streho se proda. Istotam

se proda lepa lovski torbica iz finega, trpežnega usnja. — Vpraša se pri L. Polak, Ljubljana, Slomškova ul. 23/1.533

Kupi se:

Vinske sode 50—500 l vsebine kupim. — Ponudbe na upravništvu pod „Vinski sodi“. 548

Službe:

Krojaški pomočnik s plačo I. razreda se sprejme takoj. Naslov v upravništvu. 1080 3-1

Trgovski pomočnik s dobrimi trgovskimi spričevali, želi primerne službe. Poudbe na upravništvu „Jugoslavija“ pod št. 100/II.

Mladenič se sprejme kot uradni sluga v stalno službo pri deželni posvetovalnici, zakladu za vdove in sirote Frančevo nabrežje 1/1. 551

Šivilje za perilo sprejme proti dobremu plačilu tvrđka Kette, Ljubljana, Franca Jožefa c. 3.

Išče se 5 kočijažev za lastne konje za izvoz klad iz gozdov. Mesečna plača 250 kron, hrana in stanovanje. — Pismene prijave na „Hrvatska eskomptna banka, šumski odio, Zagreb. 547

Absolventka Kovačevega trgovskega tečaja v Mariboru z odliko, izučena šivilja, 18 let stara, učiteljeva hči, sedaj nastavljena pri Nemcu si želi službe pri Slovencu ali Hrvatcu, najraje, kjer bi imela hrano in stanovanje v hiši.

Razno:

Gospod išče stanovanje s hrano, najraje v sredini mesta, za takoj. Ponudbe na upravo lista.

200 kron nagrade onemu kdor oskrbi lep lokal v sredini mesta. Ponudbe pod „Takoj 200“, poštnoštečje, Ljubljana. 552 3-1

Dotični gospod, ki je nedeljo zvečer v kavarni „Zvezda“ pomotoma brez zamene vzel nov črn površnik, se prosi naj ga odda nemudoma pri kavarniški blagajni, drugače se ga bo policijsko zasledovalo ker je znan. 556 3-1

Stanovauje odstopim, v Gorici v zameno v Ljubljani, 2 veliki sobi in kuhinjo. vse v najboljšem stanju. Naslove pove vratar v Hotelu Tratnik.

Srbski častnik išče četudi malo sobico za dobro najemnino. Ima celo posteljino opremo sam in bi rabil samo, da se mu namesti postelja in zjutraj postelje. Ponudbe pod „Stanovanje“ na upravništvu. 549

Želim vzeti v najem žago ali mlin. — Eventuelno tudi kupim. P. Pinca, Ptuj. 550

Iščem hišo z vrtno in nekaj zemlje v najem tudi za več let v ptujskem ali mariborskem okraju. Ponudbe pod „Hiša z vrtom“, na podružnico „Jugoslavije“ v Ptujju. 546

Proda se trgovina

sredi mesta s popolnim inventarom, radi prevzetja večje trgovine. — Naslov pove: I. Jugoslovanski anončni in informacijski zavod Beseljak & Rožanc, Ljubljana, Frančevo nabrezje št. 5. 1079

Zbirko zanimivih povesti in novel z Gorenjskega obsega knjiga:

„Šopek samotarke“

Spisala znana povsod priljubljena ljudska pesnica in pisateljica M. Komarova

Založila in izdala Zvezna knjigarna v Ljubljani, Marjini trg 8
Cena vezani knjigi K 5.—, broširani K 4.—.

Elektrotehnik

specijalist za mali tok, oblatstveno koncesijoniran se priporoča za prevzemanje napeljav in popravil hišnih zvoncev, telefonov, strelvodov, različnih zdravniških aparatov itd. po dnevni ceni. Z odličnim spoštovanjem
MAKS SARTORY
elektrotehnik
Ljubljana, Žabjak št. 3.

VINO

staro in novo, slivovko, rum itd.

audim po najnižjih cenah.

Kupujem suhe gobe, dobre vreče.

M. Rant, Kranj.

Naznanilo!

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem otvoril s 1. majem t. l.

zdraviliško kavarno v Rogaški Slatini. Skozi več let sem bil kot poslovodja nastavljen v kavarni „Kaiserhof“ v Gradcu, kakor tudi v drugih velikih obratih. — Za dobro in solidno postrežbo, kakor tudi za izborno kavo, sladoled itd. jamčim.

S spoštovanjem
Ignacij Remic,
kavarnar, Rogaška Slatina.

Prodaja na debelo

živez vsake vrste kot mast, slanina, suho meso, moka, pšenica, koruza, oves, ječmen, grah itd.

Suhe bosanske slive : marmelada, vse vrste sode, kristal amoniak, soda-bikarbona in (natrium acetium) lužni kamen.

IVAN KUŠIČ,
Brod n/Savi.

Razpis dobave drv za kurjavo.

Komanda dravske divizijske oblasti potrebuje večjo množino drv za kurjavo.

Interesenti se pozivljajo, da javijo svoje ponudbe, po dosedanjih predpisih kolektivane, direktno komandi gornje divizije.

Iz stavljenih ponudb mora biti razvidna množina drv ter cena za 1 m³ franco glavni koločvor Ljubljana, oz. Maribor.

Komanda dravske divizijske oblasti v Ljubljani.

Po zapovjesti komandanta
ppuk. Pet. Andrejevič.

V najem oddam

dobro idočo trgovino mešanega blaga, z vino, pivo- ter žganjetočem čez ulico, z velikimi skladišči in hlevi; oddam vse skupaj radi boleznij najraje takoj. Naslov v upravi.

IVAN JAX in sin,
Ljubljana, Dunajska cesta št. 15.

Šivalni stroji in stroji
:: za pletenje. ::

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena leta 1867. — Vezenje poučuje brezplačno. 784

Pisalni stroji Adler.

Kolesa iz prvih tovarov Dürkkopp, — Styria, — Waffnerad.

Ceniki zastoj in franko.

Ovojni papir

fin superior

bel in rujav, se proda.

Oddajo se le cele bale, oziroma roje za cel vagon. — Pisma pod „Ovojni papir“, Ljubljana, poštni predal 74.

RAZPIS

službe tretjega secijskega služabnika za prosekuro in mrtvasnico deželne bolnice v Ljubljani s sistemiziranimi dohodki deželnih služabnikov in draginski doklado.

Služba je provizorna. Po dveletnem zadovoljivem službovanju se bo kompetentni oblasti predlagala stalna namestitvev.

V času provizornega službovanja v prvih dveh letih velja za obojestransko odpoved štirinajstdnevni rok.

V smislu službenih določil za deželne služabnike prosilec ne sme biti manj kakor 25 let in ne več kakor 30 let star.

Prošnje, katerim je prilagati dokazilo telesne sposobnosti, rojstni list, domovnico, zadnje šolsko spričevalo in spričevalo o pravosti, nadalje izkaz o dosedanjem službovanju, naj se vložijo osebno pri upravitelstvu deželnih dobrodelnih zavodov v Ljubljani do 25. maja 1919.

Upraviteljstvo deželnih dobrodelnih zavodov v Ljubljani.

Iz svoje zaloge starin nudim in kupim podobe, pohištvo, bronaste izdelke, porcelanske izdelke, bakroreze, knjige, novce ter 4 zvezke Valvazorja I. izdaja iz leta 1689.

Ivan Gyra,
Maribor, Tegethofova ul. 43-45.

Sadno vino, vermut, sveče parafinke, večja množina čokolade, bukovo oglje v vrečah in razno drugo blago priporočam.

Naslov pove upravništvo.

OGLJE!!

Potrebuje se večja množina oglja, drv in konstrukcijskega lesa. Natančne ponudbe pod „Les“ št. 1063, na upravništvo „Jugoslavije“.

Najboljše

usphe imajo oglasi v dnevniku „Jugoslavija“! Ako iščete službe, ali pa če imate kaj naprodaj oziroma hočete, kaj kupiti ali zameniti tedaj inserirajte v Jugoslaviji!

Opozorjamo na brošuro:

„Kod naj se potegne pravična meja med Jugoslavijo in Italijo?“

Spisal prof. F. Seidl. Z enim zemljevidom. Založil odsek za zasedeno ozemlje.
Cena 1 krono.
Dobiva se po knjigarnah, v upravništvih „Jugoslavije“ v Ljubljani, Celju, Mariboru, Ptujju in Novem mestu.

Za uvoz in izvoz

prevzamem blago vseh vrst, kakor žito, moko, milo, itd. katero imam vedno v zalogi.

Cenj. tovarnam in podjetjem se priporočam kot tvrdka z 1a. referencami.

Import in Export
Ferdo Serf, Maribor.
Koroška cesta 21.

„Narodna knjižnica“.

Snopič 1 in 2.
Valentina Vodnika
izbrani spisi.

Cena 3 krone.
Natisnila in založila
Zvezna tiskarna v Ljubljani.

Proslavimo spomin Valentina Vodnika s tem, da ga spoznamo!

Naročite takoj!

Gospodstvo naše Kosovo!

Dr. Bogumil Vošnjak:

Poglavje o stari slovenski demokraciji

Z epilogom dr. N. Županiča. — Iz angleščine preložil ing. V. Zupanc.

V Ljubljani 1919. — Natisnila in založila „Zvezna tiskarna“ v Ljubljani.

Cena 2 kroni.

Dr. Vošnjak, ki je živel ves čas vojske v inozemstvu, je informiral s tem spisom entento o našem koroškem vprašanju in pokazal, da smo bili Slovenci že od nekdanj demokracičen narod, ki si je sam volil svoje kneze. — Brošuro razširjajte med ljudstvo, v vsako slovensko družino, v vsako slovensko hišo. Šole, društva i. dr., ki naroče več izvodov, dobe na vsakih 10 izvodov po 1 izvod brezplačno. Koroška je bila naša že od nekdanj in mora biti tudi v bodoče!

Spoznajmo Koroško — zavedajmo se svojih pravic do njega!